

2010-02-24

1 (16)

Dnr 99-2009:477

Helsingborgs stad
251 89 Helsingborg

Kvalitetsgranskning av fritidshem i Helsingborgs stad

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av kvalitet i fritidshem under perioden augusti–december 2009. Närmare 80 fritidshem i 17 kommuner granskas. Fem fritidshem i Helsingborgs stad ingår i granskningen, nämligen fritidshemmen i Allerums skola, Drottninghögsskolan, Elinebergsskolan, Högstensskolan och Slottsvångsskolan.

Fritidshemmen utgör en stor del av svenska barns vardagsliv. Många barn tillbringar huvuddelen av sin aktiva fria tid under eftermiddagar och lov på fritidshemmen. Vistelsetiderna kan vara långa, särskilt för de yngre barnen. Vistelsen i fritidshemmen är visserligen inte obligatorisk men i praktiken saknar många barn och föräldrar möjliga alternativ. Antalet barn i fritidshemmen har tredubblats sedan 1990. Barngruppernas storlek har ökat kraftigt och personaltätheten har minskat. Denna kvalitetsgranskning syftar dels till att få en bild av om barnen i de granskade fritidshemmen erbjuds en god pedagogisk verksamhet och en god omsorg, dels att peka på förtjänster och utvecklingsområden för berörda kommuner och fritidshem.

Granskningsområden

Kvalitetsgranskningen ska ha fokus på kvaliteten i den verksamhet som erbjuds barn i fritidshemmen under morgnar, eftermiddagar och lov. Med detta som utgångspunkt ska kvalitetsgranskningen undersöka och analysera:

1. **Erbjuder fritidshemmen en meningsfull fritid?**
 - Upplever barnen verksamheten som stimulerande och lustfylld?
 - Anpassas verksamheten till barns olika ålder, mognad, kön, intressen och erfarenheter?
2. **Har verksamheten en genomtänkt pedagogisk utgångspunkt?**
 - Finns det en medveten avsikt med verksamheten?
 - Syftar den till att utveckla barnen emotionellt, socialt, fysiskt och intellektuellt?
3. **Är omsorgen om barnen god?**
 - Finns det förutsättningar att erbjuda barnen en fysiskt god vistelsemiljö som är säker och trygg?
 - Finns det förutsättningar för barnen att skapa nära och positiva relationer till såväl kamrater som personal?

(för författningsstöd till granskningens frågeområde – se bilaga)

Tillvägagångssätt

Varje fritidshem har besökts under två dagar. Verksamhetsbesök, intervjuer med barn, föräldrar, personal och ledning har genomförts. Dessutom har personal och barn i årskurs 4 svarat på enkäter. Skolinspektionen har också intervjuat skol- och fritidsnämndens ordförande och biträdande förvaltningschef. Ledningen för respektive fritidshem har sakgranskat beskrivningar och bedömningar.

Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens rapport "Kvalitet i fritidshem".

Ytterligare information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Skolinspektionens iakttagelser**Allerums skolas fritidshem**

Allerums skola ligger i en mindre by norr om Helsingborg med barn från förskoleklass upp till årskurs 6. Allrum är en socioekonomiskt stabil by. Många av barnen åker skolskjuts till skolan. Fritidshemmet har två avdelningar; Ången och Lunden med 41 respektive 42 barn. Fritidshemmet är öppet mellan kl 7.00–17.00. För barn som behöver omsorg från kl 6 på morgonen och fram till kl 18 på kvällen finns ett samarbete med förskolan intill. Det finns 1,4 helårsarbetare per avdelning som är fördelade på sex tjänster. Av dessa är en utbildad fritidspedagog, en fritidsledare, tre förskollärare och en barnskötare. Fritidshemmets lokaler består av förskoleklassens och årskurs 1–2 klassrum där endast en av avdelningarna har tillgång till mindre rum. Det finns en stor och stimulerande skolgård som ger utrymme för olika former av lek som exempelvis innebandy, lek i skogen, klättra i träd, basket och fotboll. Mellanmål serveras i skolans matsal.

Erbjuds barnen en meningsfull fritid?

Vad har Skolinspektionen sett?

Fritidshemmet på Allerums skola har en verksamhet som erbjuder ett varierat utbud av fria och planerade aktiviteter. Det finns material för skapande, spel och lekmaterial tillgängligt för barnen. Det finns däremot inte så stora möjligheter för fritidshemsgrupperna att resa iväg på utflykter eftersom det finns begränsad tillgång till kollektivtrafik men personalen är medvetna om detta och tar istället tillvara den närliggande naturen och närmiljön för att skapa varierade aktiviteter. Personalen erbjuder inte barnen verksamhet som förbereder dem att klara sig utanför fritidshemmet och det erbjuds i begränsad omfattning verksamhet som riktar sig till åldrarna 9–12 år. Utemiljön är stimulerande och erbjuder barnen möjlighet till varierade aktiviteter. Det finns både områden för exempelvis bollspel och lekar men också skogsliknande område som stimulerar barnen till fantasilekar. Fritidshemmet erbjuder barnen att vara med och bestämma över verksamheten i form av en förslagslåda men det saknas en för barnen tydlig demokratisk process där de är med och planerar, genomför och följer upp.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Allerums skolas fritidshem har en på många sätt varierad och stimulerande verksamhet för barnen. Dock saknas aktiviteter som förbereder barnen att på sikt klara sig utanför fritidshemmet och det saknas aktiviteter som riktar sig mot barn i åldrarna 9–12 år. Verksamheten behöver också möjliggöra för barnen att kunna dra sig tillbaka för att koppla av och ägna sig åt koncentrerade aktiviteter. Förslags-

lådan är en god början för att barnen ska vara mer delaktiga i den demokratiska processen men barnen behöver också vara delaktiga i genomförandet och utvärdering av verksamheten.

Har verksamheten en pedagogisk utgångspunkt?

Vad har skolinspektionen sett?

När det gäller den pedagogiska utgångspunkten för fritidshemmet så finns det en stor variation i medvetenheten kring detta bland personalen. Stor del av personalen brister i sina kunskaper om uppdraget. Undantaget är den personal som har utbildning inriktad mot fritidshemsverksamhet. Att personalen har olika kunskapsnivå om uppdraget gör att det saknas förutsättningar att skapa samsyn kring fritidshemmets mål och uppdrag. Ledningen visar intresse för utveckling av fritidshemsverksamheten men är inte så väl insatt i den dagliga verksamheten då hon är rektor för flera skolor. Rektorn har exempelvis introducerat en utvärderingsmall som hjälp för personalen i sin planering och utvärdering av verksamheten. I intervjun med personalen framkom att de i begränsad omfattning kände sig förtrogna med mallen. Det fanns en utvecklingsgrupp för fritidshemsverksamheten inom skolområdet där representanter för personalen deltog i övergripande diskussioner kring verksamheten.

Fritidshemspersonalen skapar sig fortlöpande information om barnens behov men det saknas en systematisk kartläggning av enskilda barn och gruppen som helhet vilket försvårar möjligheten att omsätta barnens erfarenheter, intressen och behov i verksamheten. Personalen är medveten om vikten av att stimulera och stödja barnen i deras lek och de utvecklade barnens nyfikenhet men det saknas ett aktivt förhållningssätt när det gäller arbetet för att barnen ska prova nya aktiviteter. På fritidshemmet saknas ett aktivt arbete för att motverka traditionella könsmönster. Den person som var ansvarig för verksamheten på respektive avdelning hade 2–3 timmars planeringstid per vecka för att organisera och planera verksamheten och det fanns ett tillfälle i månaden då samtliga i personalen samlades för planering av fritidshemsverksamheten. Vid intervjun berättar personalen att de inte använder Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem eller läroplanen som utgångspunkt för planering av verksamheten och inte heller i samband med utvärdering. Vid intervjun med föräldrarna framkom att de i stort sett är nöjda med fritidshemsverksamheten och informeras om verksamhetens planering men att de inte får information om fritidshemmets nationella uppdrag eller om omfattande förändringar som exempelvis barngruppsindelning.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Kunskapen om den pedagogiska utgångspunkten och samsyn kring verksamhetens uppdrag behöver personalen utveckla så att det säkerställs att verksamheten följer Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem och läroplan. Ledningen behöver i högre grad kunskap om fritidshemmets uppdrag och den dagliga verksamheten. Personalen behöver göra en systematisk genomgång av de enskilda barnens och gruppens erfarenheter, intressen och behov för att omsätta detta i verksamheten. Personalen kan på så sätt arbeta så att barnen utmanas att prova på nya aktiviteter. Personalen behöver arbeta för att motverka traditionella könsmönster. Personalen behöver också i högre grad informera föräldrarna om verksamhetens nationella uppdrag och ledningen behöver informera föräldrarna om större verksamhetsförändringar.

Är omsorgen om barnen god?

Vad har Skolinspektionen sett?

Personalen på Allerums skolas fritidshem ger barnen god omsorg. Personalen har en god uppsikt över barnen både inomhus och utomhus och har ett medvetet förhållningssätt när det gäller att träna barnens sociala förmåga och självständighet. Det finns en medvetenhet när det gäller att uppmärksamma barnens fysiska och psykiska välbefinnande. Verksamheten har också rutiner för säkerheten som är kända bland de barn Skolinspektionen träffade vid besöket. Lokalernas utformning, med mycket begränsad tillgång till mindre rum, gör att det finns begränsade möjligheter för barnen att dra sig undan eller ägna sig åt aktiviteter som kräver lugn och ro.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Skolinspektionen bedömer att omsorgen om barnen är god. Verksamheten har säkerhetsrutiner och personalen uppmärksammar barnens psykiska och fysiska välbefinnande. Personalen har nära relationer till barnen och stödjer dem i att utveckla goda kamratrelationer.

Drottninghögsskolans fritidshem

Drottninghögsskolan är lokaliserad i ett område med hyreshus i utkanten av Helsingborg. Fritidshemmet har två avdelningar, Fågel Blå och Röde Orm med totalt 67 barn. Fritidshemmet är öppet mellan kl 6.45–16.30 (det finns ett samarbete med förskolan för tiden 6.00–6.45 och 16.30–18.00). Det finns 54 barn med annat modersmål än svenska och ett fåtal i behov av särskilt stöd. Fritidshemmets lokaler består av förskoleklassens klassrum, klassrummet för årskurs 1 och där till hörande grupprum. Det finns en stor skolgård för olika former av aktiviteter. Mellanmål serveras i en angränsande lokal på skolan. Det finns 3,6 helårsarbetare totalt som är fördelade på åtta personer. Av dessa är två utbildade fritidspedagoger, två förskollärare, en tidiglärare och tre barnskötare. En fritidspedagog och en barnskötare är utsedda att ansvara för verksamheten på de båda avdelningarna.

Erbjuds barnen en meningsfull fritid?

Vad har Skolinspektionen sett?

Drottninghögsskolans fritidshem erbjuder barnen ett varierat utbud av fria aktiviteter. Det förekommer också regelbundna särskilt förberedda, planerade och varierade aktiviteter flera gånger i veckan. Vid besöket erbjöds barnen dels att sy filtnallar och börsar och dels att göra tre-i-rad-spel som slipades med sandpapper, målades och barnen gjorde spelpjäser i cernitlera. Vid intervjuer och observationer framkom att verksamheten saknar aktiviteter som förbereder barnen för att på sikt klara sig utanför fritidshemmet. Verksamheten är inte anpassad för de äldre barnen och samma aktiviteter erbjuds barnen oavsett om de är sex år eller om de är nio år, barn äldre än 9 år fanns inte på fritidshemmet. Lokalernas utformning ger möjlighet till avkoppling och koncentrerade aktiviteter för barnen. Utemiljön runt fritidshemmet består till största del av en asfalterad skolgård med begränsade möjligheter till stimulerande lek. När det gäller barnens delaktighet och inflytande i verksamheten förekommer det att personalen frågar vad barnen vill göra men det saknas en för barnen tydlig demokratisk process med planering, genomförande och utvärdering.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Drottninghögsskolans fritidshem behöver i högre grad förbereda barnen på att klara sig utanför fritidshemmet. Verksamheten behöver också omfatta verksamhet som riktar sig till de barn som är 9–12 år. Utformningen av utemiljön gör att personalen behöver arbeta aktivt och medvetet för att se till att även utevistelsen blir meningsfull och stimulerande. Personalen behöver också bjuda in barnen att

medverka i planering och uppföljning av verksamheten så att den demokratiska processen blir tydlig för barnen.

Har verksamheten en pedagogisk utgångspunkt?

Vad har skolinspektionen sett?

I intervjun med ledning och personal på fritidshemmet framkommer att det finns en begränsad kännedom om uppdraget. Eftersom det finns brister i kännedomen om uppdraget så finns det inte heller möjligt att diskutera och utvärdera verksamheten regelbundet i relation till de nationella målen. Ledningen är förtrogen med den dagliga verksamheten och aktiv när det gäller verksamhetens utveckling. Personalen tar fortlöpande reda på barnens intressen och behov men detta sker inte systematiskt vilket gör att enskilda barn och gruppens behov kan förbises. Personalen arbetar med att stimulera och stödja barnen i deras lek och uppmuntrar barnens nyfikenhet och lust att lära. Det finns en medvetenhet kring hur man arbetar med att motverka traditionella könsmönster. För personalen handlar inte bara om att få barnen att prova könsöverskridande aktiviteter utan också om hur personalen själva förhåller sig till pojkar respektive flickor, när det gäller vad de gör och vad de säger. Personalen saknar dock gemensam planeringstid för verksamheten i fritidshemmet. De ansvariga för respektive avdelning planerar verksamheten men det saknas gemensam tid då alla i personalen kunde samlas för att diskutera exempelvis enskilda barn och gemensamma riktlinjer för verksamheten. Personalen ser det som värdefullt att möta föräldrarna vid hämtning och lämning av barnen men många av barnen kom och gick hem själva. Det saknades dock information till föräldrar om planering och verksamhetens mål.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Personalen och ledningen behöver i högre grad få kännedom om uppdraget så att de ges förutsättningar att planera verksamheten utifrån detta. Personalen behöver också gemensam planeringstid så att de tillsammans kan forma den pedagogiska verksamheten. Personalen behöver i högre grad systematiskt ta reda på vilka erfarenheter, intressen och behov gruppen och enskilda barn har för att säkerställa att varje barns behov tillgodoses. Personalen behöver också informera föräldrarna om planering och verksamhetens uppdrag.

Är omsorgen om barnen god?

Vad har Skolinspektionen sett?

Drottninghögsskolans fritidshem ger barnen en god tillsyn. Personalen är uppmärksamma på barnens fysiska och psykiska välbefinnande. Personalen arbetar också aktivt med att träna barnens sociala förmåga och självständighet. Personalen har ett medvetet förhållningssätt gentemot barnen och fritidshemmet hade en lugn miljö.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Barnen på Drottninghögsskolans fritidshem får en god tillsyn där deras fysiska och psykiska behov tillgodoses.

Elinebergsskolans fritidshem

Elinebergsskolan är en skola med förskoleklass och årskurserna 1–9 i södra Helsingborg. Upptagningsområdet är socioekonomiskt blandat men eftersom skolan har särskilda "hörselklasser" kommer också ett antal barn från andra delar av staden. Barnen på fritidshemmet är fördelade på tre avdelningar med 24 barn (årskurs 2–3), 21

barn (förskoleklass och årskurs 1–3 med barn med hörselskada) respektive 19 barn (förskoleklass och årskurs 1). I varje grupp finns en ordinarie fritidshemspersonal, därtill kommer en eller två elevassistenter som har uppdrag att arbeta med enskilda barn men som också fungerar som resurs i grupperna. Den ordinarie fritidshemspersonalen som har ansvaret för verksamheten på respektive avdelning är fritidspedagoger, barnskötare med tecken- och språkskompetens och personal utan utbildning. Två av grupperna samutnyttjar lokalerna med skolan den tredje har egna lokaler. Varje avdelning har en till två gånger per vecka tillgång till idrottssalen. Skolgården har gräsmattor och buskar samt lekredskap i god omfattning. Några enskilda barn går kvar i fritidshemmet i årskurs 4. Ett 20-tal barn i årskurs 4 och däröver deltar i öppen fritidsverksamhet på fritidsgården.

Erbjuder fritidshemmet en meningsfull fritid?

Vad har Skolinspektionen sett?

Personalen och rektorn anger att omsorgen, tryggheten och barnens egen lek utgör grunden för verksamheten. Samtidigt framkommer att verksamheten har många avbrott och att leken ofta inte hinner komma igång innan den avbryts för städning eftersom de ska ge sig i väg för att äta mellanmål eller gå ut, eller gå in. De många avbrotten innebär också enligt personalen att man inte hinner ge sig i väg utanför fritids eller att barnen inte hinner leka klart. Studiebesök genomförs sällan.

Avdelningarna erbjuder dagligen någon form av förberett pyssel och fri lek ute såväl som inne. Det finns relativt gott om material för pyssel och lek inomhus. Livliga och högljudda aktiviteter tillåts endast utomhus eller i idrottssalen vilket leder till att barnen ofta är utomhus, ibland flera gånger varje eftermiddag, barnen har dock inte möjlighet att själva välja om de ska vara ute eller inne. En gång i veckan disponerar varje avdelning idrottssalen och en gång i veckan har man "cykeldag" då barnen fritt disponerar fritidshemmets två cyklar och cyklar på gården. Verksamheten för de yngre och de äldre barnen är i huvudsak densamma även om pysselaktiviteterna varierar något. Det förekommer inga aktiviteter som förbereder barnen att klara sig själv hemma. Personalen tar ofta ut ledighet under loven och lovverksamheten anpassas efter hur många barn som är närvarande. Barnen och föräldrarna får i förväg information om vilka dagar det är utflykter inför lovverksamheten. Det är, enligt personalen, inte tillåtet i kommunen att åka och bada med barnen under sommaren utan i stället får barnen leka i en vattenspridare. Även om personalen försöker lyssna på vad barnen vill göra inom ramarna för vad personalen anser vara möjligt upplever barnen att det är personalen som bestämmer hur verksamheten utformas på fritidshemmet. Det finns inga strukturer eller gemensamma strategier för hur barnen får inflytande även om det tidigare gjorts försök.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Barnen vid fritidshemmet på Elinebergsskolan har visserligen sysselsättning som de upplever som rolig men verksamheten behöver i högre grad varieras och anpassas för att också tillgodose även de äldre barnens intressen och behov. Verksamheten behöver ge barnen fler erfarenheter och kunskaper om t.ex. natur, närmiljö, kultur, teknik eller annan omvärldskunskap likaså förbereda dem för att klara sig själva när de slutar på fritidshemmet, vilket för många är redan efter årskurs 3. Barnens inflytande och ansvar över verksamhetens utformning behöver öka i takt med ålder och mognad och medvetandegöras för dem.

Har verksamheten en pedagogisk utgångspunkt?

Vad har Skolinspektionen sett?

Personalen har tillgång till Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem, och har vid ett tillfälle diskuterat dessa tillsammans. I övrigt är det upp till den enskilde att sätta sig in i det

nationella uppdraget och omsätta det i den egna verksamheten. Verksamheten utvärderas och kvalitetsredovisning skrivs i förhållande till denna utvärdering, men utvärderingen saknar koppling till de nationella målen och kraven för fritidshemmet. Rektorn har en relativt god bild av den dagliga verksamheten men upplever själv att hon ännu inte har en tydlig bild av fritidshemmets nationella uppdrag. Rektorn har tankar om hur avdelningarna i högre grad skulle kunna samarbeta vilket hon menar skulle kunna möjliggöra att verksamheten blir mer varierad. Personalen anför å sin sida att en sådan organisation innebär fler relationer för barnen och att barnens trygghet därmed skulle försämraras. Personalen har cirka sex timmars planeringstid i veckan, fritidspedagogen använder hela denna tid för fritidshemsverksamheten medan övriga använder ungefär hälften av tiden för planering av fritidshemsverksamheten övrig tid till skolplanering. Två personer ur fritidshemmets personal har gemensam planeringstid. Mycket av planeringstiden används enligt personalen till administration, ekonomi och logistik. Personalen har ett aktivt förhållande till barnen och stimulerar och stödjer barnen i deras lek. Det finns däremot få inslag i verksamheten som syftar till att stimulera barnen att utveckla sin nyfikenhet och lust att lära eller att aktivt motverka traditionella könsmönster. Dessa uppdrag diskuteras sällan i personalgruppen. Personalen upplever inte att det sistnämnda är ett problem eftersom pojkar och flickor delvis själva betar sig "könsrollsöverskridande" i lekar och aktiviteter som lek i dockvrån och deltagande i fotboll. Barn och föräldrar informeras inte om innehållet i verksamheten i förväg genom att planering exempelvis anslås i lokalerna, detta sker inte heller inför lov. Däremot har en av avdelningarna haft särskilt föräldramöte gällande fritidshemmet vilket var välbesökt.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Personalen behöver tillsammans med ledningen diskutera sin verksamhets utformning i förhållande till det nationella uppdraget i läroplan och allmänna råd. Här bör då särskilt uppmärksammas hur verksamheten ska kunna varieras och utvecklas för att kunna erbjuda barnen en mer genomtänkt och varierad verksamhet som stimulerar barnens nyfikenhet och lust att lära. Det krävs också en ökad medvetenhet hos personalen i arbetet med att motverka traditionella könsmönster. Barnen och föräldrarna behöver i högre grad informeras om verksamheten och fritidshemmets uppdrag, både verksamheten under terminerna och lovverksamheten.

Erbjuds barnen en god omsorg?

Vad har Skolinspektionen sett?

Personalens förhållande till barnen är enligt iakttagelser och intervjuer vänligt och respektfullt. Personalen uppehåller sig i närheten av barnen, samtalar och interagerar med dem. Flera av barnen har behov av en strukturerad och lugn miljö för att fungera väl och det förekommer en del konflikter mellan barnen, bland annat beroende på att missförstånd uppstår mellan barnen. I situationer då barn är ledsna eller konflikter uppstått ingriper personalen på ett empatiskt sätt, men personalen har ingen handledning t.ex. av specialpedagog eller annan sakkunnig utan försöker hantera dessa situationer på bästa sätt. När det gäller morgonomsorgen mellan kl. 6.00–7.15 erbjuds barnen omsorg på en förskola intill fritidshemmet. På förskolan serveras frukost mellan kl. 6.30–7.00, de barn som kommer senare än kl. 7.00 erbjuds ingen frukost. Verksamheten på fritidshemmet karaktäriseras av ständiga avbrott såväl under morgnar såväl som eftermiddagar. På morgonen kommer ett flertal barn redan klockan sex till morgonomsorgen, därifrån promenerar barnen till fritidshemmet kl. 7.15 och kl. 8.00 avslutas morgonverksamheten inför att skolan börjar. På eftermiddagarna blir det ständiga avbrott för barnen eftersom de ska äta mellanmål, gå ut på gården, gå in från gården eller gå i väg till den avdelning som "stänger". Avbrotten, menar personalen på fritidshemmet, skapar stress hos personal och barn och barnen blir besvikna när de ständigt avbryts i sina lekar och aktiviteter. Dessa förhållanden påverkar

också, enligt personalen, utbudet av aktiviteter eftersom de måste vara av tillfällig karaktär och det förekommer nästan aldrig några långsiktiga projekt eller inslag. Tillsynen och uppsikten över barnen framstår som god och det finns rutiner för barnens säkerhet.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Barnen erbjuds i huvudsak en trygg vistelse på fritidshemmet, personalen har ett adekvat säkerhetstänkande och goda rutiner för detta. Relationerna mellan barn och vuxna är positiva och nära men personalen behöver tillsammans med rektorn diskutera hur man på ett mer genomtänkt sätt ska motverka att konflikter uppstår mellan barnen. De ständiga avbrotten i verksamheten behöver också uppmärksammas. Fritidshemmet behöver också överväga vilka effekter för det fysiska välbefinnandet den tidiga serveringen av frukost får för barn som kommer tidigt till fritidshemmet det vill säga de som kommer efter kl. 7.00, då frukost inte längre serveras.

Högastensskolans fritidshem

Fritidshemmet på Högastensskolan som är en skola med förskoleklass och årskurserna 1–9, finns i stadsdelen Högasten som ligger i södra Helsingborg. Befolkningsmässigt är Högasten den minsta stadsdelen i Helsingborg med ca 1000 invånare. Bostadsbebyggelsen består av både flerfamiljshus och villor och ligger mellan två industriområden; ett med anknytning till järnvägen och ett med anknytning till hamnverksamheten. Fritidshemmet har god tillgång kommunikationer och ligger nära havet och idrottsmöjligheter. Fritidshemmet har en avdelning där 50 barn är inskrivna. Det finns 39 barn i åldersgruppen 6–8 år och 11 barn i åldersgruppen 9–12 år. Fritidshemmet på Högastensskolan har egna lokaler i anslutning till skolan. På Högastensskolans fritidshem finns ingen högstskoleutbildad personal med inriktning mot verksamhet i fritidshem. Verksamheten leds istället av en fritidsledare, en barnskötare och en förskollärare. Andelen barn som har annat modersmål är 24 procent. Ingen av barnen är bedömt att vara i behov av särskilt stöd. Ett fåtal barn har mycket långa vistelsetider (dvs. de har såväl morgon- som eftermiddagsomsorg under större delen av öppethållandet och vistas på fritidshemmet under större delen av loven).

Erbjuder fritidshemmet en meningsfull fritid?

Vad har Skolinspektionen sett?

Trots att barngruppen på fritidshemmet på Högastensskolan har 50 barn inskrivna kommer det oftast inte fler än 35 barn. Rektorn förklarar detta med att det på Högastensskolan inte finns någon naturlig övergång från förskola till förskoleklass. Lokalerna är anpassade efter fritidshemsverksamhet men det saknas rum för avkoppling. Det erbjuds ett rikt utbud av fria aktiviteter. Barnen kan exempelvis spela olika spel (t. ex. dataspel och fotbollsspel), sjunga karaoke eller spela teater på en scen, dansa, cykla, utöva olika sporter (t. ex. tennis och pingis), pyssla eller leka i kuddrummet. Barnen erbjuds särskilt förberedda vuxenledda aktiviteter varje dag i veckan där barnen kan skapa kasperdockor, kulpåsar, egna muggar och så vidare. De vuxenledda aktiviteterna kan exempelvis handla om rollspel, bakning, hantverk, idrott, experiment. Utemiljön stimulerar barnen till aktivitet och kreativitet. Runt fritidshemmet finns stora grönområden och stora öppna ytor. På skolgården finns fotbollsplan, basketplan, klätterställning, sandlåda, gungor och landhockeyramp som barnen kan använda. I dagsläget pågår inte många aktiviteter som ger kunskaper och erfarenheter om omvärlden t.ex. närmiljö, kultur och natur, eftersom personalen anser att de är för få för att lämna fritidshemmet med alla barnen. Fritidshemmet på Högastensskolan har även under loven en god pedagogisk verksamhet. Det är främst då det sker fysiska aktiviteter där alla barn har möjlighet att delta. Då förekommer aktiviteter som exempelvis sitthockey, tipsrunda, dueller av olika slag, glassätartävling m.m. Det kommer dock inte så många barn eftersom verksamheten endast erbjuds barn vars föräldrar har behov av barnomsorg under lo-

ven. Personalen arbetar aktivt för att sysselsätta barnen och ge barnen en meningsfull fritid men det saknas en synlig och för barnen tydlig demokratisk process. Enligt personalen är det svårt att arbeta med barnens delaktighet och inflytande i verksamheten eftersom de anser att barngruppen är för stor. Förslagslåda har funnits men tagits bort eftersom personalen inte fått in förslag som de uppfattar som seriösa. Verksamheten på Högastensskolans fritidshem är inte varierad beroende på barnens ålder och det finns ingen verksamhet som är särskilt anpassad för de äldre barnen. Det är enligt personalen en tradition att barn slutar att vara inskrivna på fritidshem efter årskurs tre. Personalen erbjuder få aktiviteter som förbereder barnen att på sikt klara sig utanför fritidshemmet.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Barnen på fritidshemmet på Högastensskolan får tillgång till ett varierat utbud av fria och särskilt förberedda aktiviteter. Det saknas däremot en aktiv och medveten demokratisk process där barnen ges ansvar, delaktighet och inflytande i verksamhet, i relation till mognad och ålder. Personalen behöver i högre grad anpassa verksamheten för de äldre barnen och förbereda barnen hur de ska klara sig när de slutat på fritidshemmet. Utflykter och aktiviteter som ger kunskaper och erfarenheter om omvärlden bör också erbjudas barnen mer frekvent än enbart på loven.

Har verksamheten en genomtänkt pedagogisk utgångspunkt?

Vad har Skolinspektionen sett?

Rektorn är anställd på skolan sedan några månader. Hon har god kännedom om fritidshemmets nationella uppdrag men anser sig inte vara förtrogen med den egna dagliga fritidshemsverksamheten i någon högre grad. Rektorn uppger att hon ännu inte tar någon aktiv del i utvecklingen av verksamheten. I intervjuerna framkommer att personalen har begränsad kunskap om fritidshemmets nationella uppdrag. De diskuterar och utvärderar inte heller den egna verksamheten i relation till målen i läroplanen och rekommendationerna i Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem. Personalen skapar sig sporadiskt information om barnens behov och intressen men det saknas rutiner för att systematiskt kartlägga barnens erfarenheter, intressen och behov så att detta kan omsättas i verksamheten. Personalen reflekterar inte heller över hur de i sitt arbete kan motverka traditionella könsmonster. Föräldrarna ges ingen information om fritidshemmets nationella uppdrag. Information om planeringen av verksamheten når däremot föräldrarna via en anslagstavla i tamburen. Personalen ställer fram det barnen skapat i en monter med rubriken "Veckans pyssel".

Vad har skolinspektionen kommit fram till?

Rektorn behöver bli mer förtrogen med det dagliga arbetet för att på så sätt kunna ta en mer aktiv del i utvecklingen av verksamheten. Vidare behöver rektorn säkerställa att personalen får god kunskap om fritidshemmets nationella uppdrag. Tillsammans med personalen behöver rektorn också kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i relation till de nationella målen. Personalen behöver dessutom i högre grad arbeta medvetet för att motverka traditionella könsmonster. Barns erfarenheter, intressen och behov behöver systematiskt kartläggas så att verksamheten kan utgå från gruppens och de enskilda barnens behov och intressen. Föräldrarna behöver informeras om fritidshemmets nationella uppdrag.

Är omsorgen om barnen god?

Vad har Skolinspektionen sett?

Fritidshemspersonalen har positiva och nära relationer till barnen och hjälper dem att skapa goda kamratrelationer. Fritidshemspersonalen har en god uppsikt över barnen i lokalerna och i omgivningen. Det finns alltid vuxna bland barnen. Fritidshemmet har också nedskrivna säkerhetsrutiner som delges vikarier. Att uppmärksamma barnens fysiska och psykiska välbefinnande arbetar fritidshemspersonalen aktivt med. Arbetet med att träna barnens sociala förmåga och självständighet är också god. Barnen tränas t.ex. dagligen i hur de ska kompromissa, följa gemensamma regler, hjälpa andra och visa respekt. Lokalernas utformning där det saknas mindre rum gör att barnen inte har möjlighet till avkoppling.

Vad har skolinspektionen kommit fram till?

Skolinspektionen bedömer att omsorgen om barnen är god. Det finns goda säkerhetsrutiner och personalen uppmärksammar barnens psykiska och fysiska välbefinnande. Personalen har nära relationer till barnen och stödjer dem i att utveckla goda kamratrelationer. Personalen behöver tillsammans med ledningen se över utnyttjandet av lokalerna så att barnen ges möjlighet till avkoppling och lugna aktiviteter.

Slottsvångsskolans fritidshem

Slottsvångsskolan är en skola med förskoleklass och årskurs 1–9, skolan ligger i centrala Helsingborg där det finns flera parker i närheten. Upptagningsområdet har vikande barnunderlag. 35 av de 50 barn som är inskrivna på fritidshemmet har annat modersmål än svenska.

Verksamheten på fritidshemmet är uppdelad i två avdelningar. I den ena avdelningen går 27 barn från förskoleklass till årskurs F–1 och i den andra avdelningen går 23 barn från årskurs 2–4. Fritidshemspersonalen är samtliga utbildade fritidspedagoger. Mellanmål serveras i skolans matsal men frukost erbjuds inte. Fritidshemmets öppettider är kl. 6.00–18.00. Fritidshemmets lokaler är anpassade till fritidshemsverksamhet, det finns byggrum, ateljé, dockrum, klassrum, kök och ett rum med en liten scen. Lokalerna används delvis gemensamt av skolan och fritidshemmet. Skolgården är delvis asfalterad med flera bänkar och bord. Det finns basketplan, rutschkanor och gungor.

Erbjuder fritidshemmet en meningsfull fritid?

Vad har Skolinspektionen sett?

Veckoplaneringen innehåller planerade varierade aktiviteter varje dag. På eftermiddagen inleds verksamheten på fritidshemmet med en gemensam planerad aktivitet, därefter är det mellanmål och fria aktiviteter. Personalen inbjuder alla barn till skapande aktiviteter i form av pyssel, bild, musik, dans och konstruktionslek. Det finns även möjlighet att leka med olika leksaker och spela spel. Aktiviteter som ger kunskap om omvärlden förekommer sparsamt under tiden barnen är på fritidshemmet. Skolbarnsomsorg erbjuds inte aktivt för årskurs 4–5, vilket medför att fritidshemmet har barn från förskoleklass och årskurs 1–3 samt enstaka barn från årskurs 4. Lokalerna är anpassade efter verksamheten på fritidshemmet även om delar av lokalerna samutnyttjas med skolan. Det saknas dock något utrymme där barnen kan få möjlighet till lugn och ro.

Fysisk aktivitet utförs främst ute eller när fritidshemmet besöker idrottssalen. Inomhus sker enklare rörelseaktiviteter. Utomhus leker barnen fantasilekar och spelar fotboll. Personalen är inte aktiv tillsammans med barnen vid lekar utomhus i samma utsträckning som de är inomhus.

Barnens delaktighet i den demokratiska processen är tydlig och väl inarbetad. Det finns en förslagslåda vilken används på ett medvetet sätt, alla förslag diskuteras i gruppen och barnens förslag realiseras i någon form. Vid lekar sker en tydlig diskussion om vilka regler som ska gälla, det fattas slutligen gemensamma beslut. Under loven bedrivs en planerad och omväxlande pedagogisk verksamhet.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

De planerade gemensamma pedagogiska aktiviteterna är omväxlande. Ett stort utbud av fria, kreativa aktiviteter erbjuds alla barn. Aktiviteter som ger barnen ökad kontakt med omvärlden och förbereder dem att klara sig utanför fritidshemmet behöver anordnas i högre utsträckning. Verksamheten utomhus behöver utvecklas och personalen behöver i högre grad vara aktiv i genomförandet. Fritidshemsverksamheten för barn upp till 12-års ålder behöver utvecklas och aktivt erbjudas barn och familjer.

Har verksamheten en genomtänkt pedagogisk utgångspunkt?

Vad har Skolinspektionen sett?

Personalen har kännedom om fritidshemmets uppdrag genom sin erfarenhet. Vid intervjuer med personalen framkommer ett behov av att all fritidspersonal får ökad kunskap om verksamhetens nationella uppdrag. Enligt personalen finns inte tid för reflektion och diskussion av verksamheten med utgångspunkt i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem och läroplanen. Skolledningen är inte helt förtrogen med fritidshemmets uppdrag. När det gäller rektors uppgift att utveckla fritidshemsverksamheten efterlyser personalen en större kännedom om det nationella uppdraget. Personalen är inte fullt medveten om sin egen roll i hur traditionella könsmonster motverkas. Den gemensamma planeringstiden för personalen är en timme varje vecka. Övrig planeringstid ligger uppdelad under veckan. Det finns ingen gemensam planeringstid eller reflektionstid för all personal på fritidshemmet.

Vid intervjuer med föräldrar och barn framkom att informationen om verksamheten är tillfredsställande.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Det behöver skapas möjlighet för skolledningen att tillsammans med all fritidspersonal diskutera och reflektera över verksamheten i relation till Skolverkets Allmänna råd och kommentarer, Kvalitet i fritidshem och läroplanen. Skolledningen behöver, i samverkan med personalen, bli mer förtrogen med fritidshemmets nationella uppdrag. Skolledningen behöver också bli mer insatt i det dagliga arbetet för att skapa förutsättningar att tillsammans med personalen driva fritidshemmets utveckling. Personalen behöver öka sin medvetenhet om hur de genom sitt bemötande kan motverka traditionella könsmonster.

Är omsorgen om barnen god?

Vad har Skolinspektionen sett?

Relationerna mellan barn och personal är mycket goda och personalen berättar att de alltid arbetar utifrån ett barnperspektiv. Närvarokontrollen är väl inarbetad tillsammans med barngrupperna och tillsynen är god. Det finns ett utvecklat säkerhetstänkande. Personalen uppmärksammar barnens fysiska och psykiska hälsa på ett medvetet sätt. Vid observationer och vid intervjuer ser Skolinspektionen tydliga och nära relationer mellan barn och personal. Det finns däremot ett negativt förhållningssätt mellan barnen vilket märks tydligare när personalen inte är närvarande. En utveckling av värdegrundsarbetet sker genom att personalen deltar i utbildning. Personalen är nöjd med denna utbild-

ning men finner det svårt att omsätta värdegrunden i den dagliga verksamheten. Fritidshemmet serverar inte frukost.

Vad har Skolinspektionen kommit fram till?

Skolinspektionen bedömer att omsorgen om barnen är god. Verksamheten har utvecklade säkerhetsrutiner och personalen uppmärksammar barnens psykiska och fysiska välbefinnande. Det är ett gott värdegrundsarbete som personalen känner att de arbetar gemensamt för som dock behöver arbetas in tydligare i verksamheten. Fritidshemmet behöver överväga vilka effekter för det fysiska välbefinnandet får för barnen att det inte serveras frukost i samband med morgonomsorgen.

Skolinspektionens rekommendationer och krav på åtgärder

Fritidshemmens ansvar

Allerums skolas fritidshem

Allerums skolas fritidshem erbjuder ett varierat utbud av fria aktiviteter och en planerad verksamhet där personalen uppmärksammar barnens psykiska och fysiska välbefinnande.

Granskningen har dock uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller meningsfull fritid:

- Personalen på fritidshemmet behöver i högre grad förbereda barnen så att de på sikt klarar sig utanför fritidshemmet.
- Verksamheten behöver i högre grad anpassas för barn i åldern 9–12 år.
- Barnens möjligheter till avkoppling och koncentrerade aktiviteter behöver öka.
- Barnens inflytande och ansvar behöver öka så att den demokratiska processen tydliggörs.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller verksamhetens pedagogiska utgångspunkt:

- All personal som arbetar på fritidshemmet behöver ha god kännedom om fritidshemmets nationella uppdrag.
- Personalen behöver tillsammans reflektera kring verksamhetens pedagogiska syfte och därvid bl.a. uppmärksamma hur man ska arbeta med genusfrågor och att stimulera barnens nyfikenhet och lusta att lära samt i övrigt stödja barnens sociala, emotionella, intellektuella och fysiska utveckling.
- Rektor behöver skapa en förtrogenhet med den dagliga verksamheten.
- Personal och ledning behöver i högre grad informera barn och föräldrar om verksamheten och dess nationella uppdrag.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller att erbjuda barnen en god omsorg:

- Ledningen behöver tillsammans med personalen se över lokalsituationen så att det skapas möjlighet för barnen till avkoppling och lugna aktiviteter.

Drottninghögsskolans fritidshem

Drottninghögsskolans fritidshem erbjuder en varierad verksamhet med ett utbud av aktiviteter. Barnen ges också en god omsorg.

Granskningen har dock uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller att erbjuda barnen en meningsfull fritid:

- Verksamheten behöver i högre grad förbereda barnen att klara sig utanför fritidshemmet.
- Fritidshemmet behöver i högre grad anpassa verksamheten för barn i åldern 9–12 år.
- Barnens inflytande och ansvar behöver öka och den demokratiska processen tydliggöras.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller verksamhetens pedagogiska utgångspunkt:

- Personalen och ledningen behöver reflektera kring verksamhetens pedagogiska syfte och därvid uppmärksamma hur man ska arbeta för att stimulera barnens nyfikenhet och lust att lära och i övrigt stödja barnens sociala, emotionella och fysiska utveckling.
- Ledningen behöver säkerställa att det ges tid för personalen att gemensamt planera verksamheten.
- Personal och ledning behöver i högre grad informera barn och föräldrar om verksamheten och dess nationella uppdrag.

Elinebergsskolans fritidshem

Elinebergsskolans fritidshem erbjuder barnen en varierad verksamhet.

Granskningen har dock uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller meningsfull fritid.

- Verksamheten behöver i högre grad anpassas för barn i åldern 9–12 år.
- Personalen på fritidshemmet behöver i högre grad erbjuda barnen verksamhet som ger kunskap om omvärlden likaså verksamhet som förbereder barnen så att de på sikt klarar sig utanför fritidshemmet.
- Barnens inflytande och ansvar behöver öka så att den demokratiska processen tydliggörs.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller verksamhetens pedagogiska utgångspunkt:

- Personalen behöver tillsammans reflektera kring verksamhetens pedagogiska syfte och därvid bland annat uppmärksamma hur man ska arbeta med genusfrågor och att stimulera barnens nyfikenhet och lusta att lära samt i övrigt stödja barnens sociala, emotionella, intellektuella och fysiska utveckling.
- Personal och ledning behöver i högre grad informera barn och föräldrar om verksamheten både under loven och terminerna och dessutom om verksamhetens nationella uppdrag.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller att erbjuda barnen en god omsorg:

- Ledningen behöver tillsammans med personalen reflektera kring hur man ska hantera konflikter mellan barnen.
- Personalen behöver också säkerställa att de ständiga avbrotten i verksamheten och den tidiga serveringen av frukost inte får negativa konsekvenser för barnens utveckling.

Högastensskolan

Fritidshemmet vid Högastensskolan erbjuder barnen en meningsfull fritid i med stimulerande aktiviteter.

Granskningen har dock uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller meningsfull fritid:

- Barnens inflytande och ansvar behöver öka så att den demokratiska processen tydliggörs.
- Personalen på fritidshemmet behöver i högre grad erbjuda barnen verksamhet som förbereder barnen så att de på sikt klarar sig utanför fritidshemmet och erbjuda kunskap om omvärlden mer än på loven.
- Verksamheten behöver i högre grad anpassas för barn i åldern 9–12 år.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller verksamhetens pedagogiska utgångspunkt:

- Ledningen för fritidshemmet behöver bli mer förtrogen med den dagliga verksamheten.
- All personal som arbetar på fritidshemmet behöver ha god kännedom om fritidshemmets nationella uppdrag.
- Personalen behöver tillsammans reflektera kring verksamhetens pedagogiska syfte och därvid bl.a. uppmärksamma hur man ska arbeta med genusfrågor och att stimulera barnens nyfikenhet och lusta att lära samt i övrigt stödja barnens sociala, emotionella, intellektuella och fysiska utveckling.
- Personal och ledning behöver i högre grad informera föräldrar om verksamheten och verksamhetens nationella uppdrag.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller att erbjuda barnen en god omsorg:

- Ledningen behöver tillsammans med personalen se över lokalsituationen så att det skapas möjlighet för barnen till avkoppling och lugna aktiviteter.

Slottsvångsskolans fritidshem

Slottsvångsskolans fritidshem erbjuder barnen ett stort utbud av varierade aktiviteter.

Granskningen har dock uppmärksammat följande utvecklingsområden när det gäller att erbjuda barnen en meningsfull fritid:

- Personalen behöver utveckla verksamheten utomhus.
- Verksamheten behöver i högre grad anpassas för barn i åldern 9–12 år.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden avseende genomtänkt pedagogisk utgångspunkt:

- Personalen behöver tillsammans med ledningen reflektera kring verksamhetens pedagogiska syfte och därvid bl.a. uppmärksamma hur man ska arbeta med genusfrågor och att stimulera barnens nyfikenhet och lusta att lära samt i övrigt stödja barnens sociala, emotionella, intellektuella och fysiska utveckling.
- Ledningen och all personal som arbetar på fritidshemmet behöver ha god kännedom om fritidshemmets nationella uppdrag.
- Ledningen för fritidshemmet behöver bli mer förtrogen med den dagliga verksamheten.

Granskningen har uppmärksammat följande utvecklingsområden avseende god omsorg:

- Personalen behöver säkerställa att det inte får negativa konsekvenser för barnens utveckling att det inte serveras frukost i samband med morgonomsorgen.
- Personalen behöver förbättra det förebyggande värdegrundsarbetet i den dagliga verksamheten.

Huvudmannens ansvar

I denna granskning bedöms inte i sig kommunernas styrning och ledning av skolbarnsomsorgen. Inte heller kvalitetsarbetet berörs. Sådana bedömningar har emellertid gjorts i den regelbundna tillsynen som för Helsingborgs del slutfördes i oktober 2004 (se kommunrapport för Helsingborg dnr 53-2003:2816). I samband med denna kvalitetsgranskning genomfördes en intervju med nämndens ordförande och den biträdande förvaltningschefen. I denna intervju framgår att de ansvariga för fritidshemsverksamheten inte haft fokus på denna verksamhet. Skolplanen ska enligt rubriken även omfatta fritidshemsverksamheten men verksamheten omnämns endast i begränsad omfattning. Förvaltningsens representanter är bristfälligt informerade kring kommunens fritidshemsverksamhet även om man har en ambition att verksamheten kan vara en förebyggande social verksamhet. Granskningen visar att kvaliteten i de fem fritidshemmen varierar. Kommunen har som huvudman ansvar för att alla barn i Helsingborg kommuns fritidshem, oavsett placering, erbjuds en verksamhet av hög och jämn kvalitet.

Granskningen visar vidare att det finns oklarheter då det gäller erbjudande av skolbarnsomsorg för barn i åldern tio till tolv år. Enligt 2 a kap. skollagen ska skolbarnsomsorgen avse barn till och med 12 år som går i skolan. Skolbarnsomsorgen bedrivs i form av fritidshem och pedagogisk omsorg. För barn mellan tio och tolv år kan skolbarnsomsorgen även bedrivas i form av öppen fritidsverksamhet. Plats inom skolbarnsomsorgen ska erbjudas så nära barnets hem eller skola som möjligt med beaktande av vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Skälig hänsyn ska också tas till vårdnadshavarens önskemål.

På Helsingborgs stads hemsida finns information som ger delvis olika besked om vad som gäller i frågan. På ett ställe anges *"För barn i åldern 10–12 år erbjuds skolbarnsomsorg i form av öppen fritidsverksamhet"*. På en annan sida anges *"För barn i åldern 10–12 år erbjuds huvudsakligen skolbarnsomsorg i form av öppen fritidsverksamhet, men som ett komplement till detta erbjuds även fritidshem för ålderskategorin¹"*. Vid besöken på fritidshemmen framkom att rutinerna skiftar mellan skolorna när det gäller hur skol-

¹ <http://www.helsingborg.se/templates/StandardPage.aspx?epslanguage=SV&id=2215>

barnsomsorg erbjuds barn i den aktuella åldersgruppen. På vissa skolor sägs barn upp efter årskurs 3, vill föräldrar sedan att barnen ska ha platsen kvar inom skolbarnsomsorgen behövs ett aktivt val. I intervjuerna uttryckte många föräldrar en uppfattning om att Helsingborgs kommun inte erbjuder skolbarnsomsorg efter årskurs 3. Andra hade inte fått information om att omsorgen erbjuds i form av öppen verksamhet. Intervjuerna med personal och ledning visar också att det bland dessa råder en osäkerhet om vad som gäller. För barn vid Allerums skola är den öppna verksamheten belägen cirka 4 kilometer från skolan. Även här hade intervjuade vårdnadshavare uppfattningen att fritidshem bara erbjuds till och med årskurs 3.

I kvalitetsgranskningen av de fem fritidshemmen i Helsingborg behöver följande övergripande åtgärder vidtas:

- Kommunen måste ge relevant information om rätten till skolbarnsomsorg så att ingen på grund av oklara besked går miste om en plats.
- Kommunen måste vidta åtgärder för att säkerställa att den skolbarnsomsorg som erbjuds finns inom ett sådant avstånd från skolan att den i praktiken är möjlig att utnyttja.

Uppföljning

De brister som Skolinspektionen har uppmärksammat i Helsingborgs stad och som inte är i överensstämmelse med författningarna måste åtgärdas. Senast inom tre månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 23/5 ska Helsingborgs stad redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Lund vilka åtgärder som vidtagits. Vidare begär Skolinspektionen senast den 20 september 2010 en redovisning från Helsingborgs stad där det ska framgå vilka utvecklingsinsatser som gjorts för att komma till rätta med de kvalitetsbrister som konstaterats. Insatserna ska redovisas per fritidshem.

På Skolinspektionens vägnar

Björn Persson

Avdelningschef

Elisabeth Porath Sjöo

Utredare

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Peter Ekborg och undervisningsråd Ebba Svartz deltagit.

Bilaga

Författningsstöd till granskningens frågeområden